SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 150. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 8, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го СЕРПНЯ 1991 Ч. 150. РІК XCVIII.

ВІДБУВСЯ СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу і неділю, 3-4-го серпня, у Будинку Вчителя відбувся 2-ий світовий конґрес українських молодечих організацій, в праці якого взяли участь близько 200 делеґатів, які репрезентували 48 молодечих організацій світу, зокрема з Канади, ЗСА, Австралії, Польщі, Естонії, Казахстану.

Конґрес благословив Патріярх Київський і Всієї України УАПЦ Мстислав І, який зазначив, що сьогодні найбільші надії Україна покладає саме на молоде покоління, яке будуватиме вільну соборну Українську державу.

Від організаційного комітету з доповіддю виступив народний депутат України Ігор Деркач, який ознайомив присутніх з глибокою аналізою ситуації, що склалася в українському молодечому русі. Доповідь про політичну ситуацію в Україні виголосив народний депутат України Тарас Стецьків. Про досвід праці і тенденції в сучасному молодечому русі діяспори розповіла Ірина Мицак.

Під час з'їзду працювало п'ять тематичних секцій: політична, економічно-соціяльна, секція з проблем інформаційного обміну та розвитку молодечих засобів масової інформації, культурно-просвітницька, секція виховної, спортово-туристичної та оборонної праці.

Делеґати прийняли постанову про створення Координаційної Ради — найвищого виконавчого і керівного органу світового конґресу українських молодечих організацій в період між з'їздами. Головою КР обрано народного депутата України, лідера СНУМ Ігоря Деркача.

Одним з головних підсумків конференції стало підписання угоди „Про співпрацю та координацію дій між Спілкою Українських Студентів і об'єднаними відтепер Спілкою Української Молоді та СНУМ. Крім того делеґати конференції ухвалили низку резолюцій, заяв та звернень. В політичній резолюції зазначено, що для відбудови самостійної української держави потрібно в цілому замінити звироднілу систему колоніяльного безвладдя і комуністичного беззаконня здорово, справді демократичною системою народовладдя, передумовою чого є відновлення віри. На відміну від громадянських і політичних діячів старшого покоління.

— сказано далі в резолюції, — молодь не встигла зазнати глибокої деформації свідомости тоталітарним режимом, тому саме їй належить виконати величне завдання — змінити ментальність українського народу від маси безправних споживачів-рабів імперської держави до суспільства творців національної держави.

Наступну конференцію вирішено скликати через рік.

Відбудеться літній семінар УВАН

Гантер, Н. Й. — Тут у пансіоні „Карпатія" від 12-го до 16-го серпня відбудеться семінар Української Вільної Академії Наук у ЗСА.

В цьогорічному семінарі доповідатимуть: д-р Мирослав Попович з Інституту Філософії Академії Наук України (Київ) на тему „Нариси з історії української філософії" та Анатолій Сєриков, редактор квартальника „Пам'ятки України", на тему „Охорона пам'яток історії та культури в Україні". Точнішу інформацію про цей семінар можна отримати, телефонуючи на числа: (215) 236-8226 (д-р О. Третяк) або (518) 989-6622 („Карпатія").

С. Бубка встановив ще один світовий рекорд

Мальмо, Швеція. — Сергій Бубка, український атлет, який є незаперечним чемпіоном світу в стрибку з жердкою, поправив свій власний рекорд, досягаючи висоти 20 футів і 1/4 інча. Він став першим змагуном в історії спорту, який досяг висоти 20 футів у стрибку з жердкою на відкритому стадіоні.

Раніше цього року, на міжнародних змаганнях в Еспанії, С. Бубка досяг висоти 20 футів і 1 інча в закритій залі.

ХАОС НА МИТНИЦІ В УКРАЇНІ ТРИВАЄ ДАЛІ

Київ — Київська газета „Молодь України" пише в інформації кореспондента Олени Губіної в числі з 25-го липня, що ще й досі не наведено порядку на відтинку митниці в Україні. Наприклад, — пише Губіна, — місяць тому Верховна Рада України ухвалила скасувати на території республіки дію нових митних тарифних ставок запроваджених союзним урядом. „Один з депутатів зрадів: та ми ж у зв'язку з цим фактично виходимо із Союзу! Та чи здогадувався він, що відповідну ухвалу з Києва до Києва (тобто від ВР України до митниці) пересилатимуть майже місяць і Українське Управління Митного Комітету СССР отримає її лише... цими днями. І як реагуватиме на цю постанову митниця"?

Коли кореспонденти запитали про це начальника Бориспільської митниці Станіслава Г. Діденка, він відповів, що, мовляв, Верховна Рада України союзні тарифи скасувала, а республіканських не схвалила і їх не мена. „Тай взагалі, заявив Діденко, поки митниця має союзне підпорядкування, закони України їй ні до чого".

Отже, немає чого радіти із поправок до конституції УССР, де нібито закріплена перевага республіканських законів над союзними на території України. „Живріє ще надія, каже Губіна, митники, які зібралися на пресконференцію у Міністерстві закордонних справ України, назвали нинішній період перехідним".

Сьогодні Україна має, м'яко кажучи „нічого" з прибутків від митниці, що на її західних кордонах. Щоб мати те „щось", пояснює начальник українського управління Митного комітету СССР Анатолій Г. Пилипенко, центр сьогодні збирає статистичні дані від усіх республік. „Відтак, як годиться, буде зроблений ґрунтовний аналіз, і кожна республіка отримає частку прибутків відповідно до результатів". Дивно, а хіба не повинно бути навпаки: Україна пропускає через кордони і свою територію мільйони людей і вантажів, отримує за це митний збір, а його частку, переразовує до союзного бюджету? Про це запитують у депутатів Верховної Ради, членів Кабінету Міністрів та інших відповідальних осіб чимраз більше мешканців України.

Крім того митниця України цілком занедбала східні кордони України, через які вивозять мільйони тонн різного товару до Російської федерації й інших республік. Більш того, через ці кордони безконтрольно прислужники союзного уряду вивозять урожай, залишаючи населення України напів голодним. Покищо від таких контрольних дій на східному кордоні митниця України відмахується, мовлячи, „нам аби зовнішні кордони були недоторкані". Значить вони вважають східні кордони „широкою брамою", через яку відбувається грабунок України „внутрішньою справою".

„Що поробиш, — пише в кінці інформації Губіна, — усюди туризм — то найбільші прибутки, а для нас — біда".

Д-р Р. Шпорлюк визнає позитивність відвідин Бушем України

Ню Йорк. — Д-р Роман Шпорлюк, професор історії України і Східної Европи в Гарвардському університеті, знову написав у пристижевій газеті „Ню Йорк Таймс" з 1-го серпня ц. р. вдумливу, аналітичну статтю про поїздку президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша до Совєтського Союзу, а зокрема відвідин в Україні, які, хоче хтось чи ні, будуть записані в історії політики ЗСА великими буквами і матимуть для України і Америки далекойдуче значення.

Рішення президента Дж. Буша відвідати Україну, замість, наприклад, змагаючу до самостійности Прибалтику, можуть бути по різному оцінені засобами масової інформації і аналітиками. Одні назвуть це опортунізмом, інші цинізмом і навіть боягузтвом. Очевидно, — пише д-р Р. Шпорлюк, — Дж. Буш не хотів образити Міхаїла Ґорбачова, який все ще є переконаний, що він є також президентом Литви, Латвії і Естонії. Д-р Шпорлюк думає, що рішення про відвідини України було правильне, хоч деякі Бушеві дорадники не оцінили належно причини.

Правда, Президент ЗСА ще не зовсім зрозумів ситуацію, яка витворилась в останньому часі на території ССР. Свідченням цього є хочби така фраза: „Хай Бог благословить совєтський народ — суверенний народ Совєтського Союзу". Ця заява звучала так, якби вона вийшла з канцелярії самого М. Ґорбачова і вона цілком не віддзеркалювала становища Боріса Єльцина, президента Російської федерації. Іншою помилкою Буша було його порівняння республік СССР до американських стейтів, пише проф. Р. Шпорлюк. „Але Росія, наприклад, цілком не зацікавлена нав'язанням співпраці з Каліфорнією чи нюйоркським стейтом. Республіка хоче співпрацювати з центральним урядом у Вашінґтоні. Про подібну співпрацю думає також Україна".

В Україні покищо відносно спокійно, але це не з причини браку бажання боротися за державність. Керівники цієї республіки з 52-мільйоновим населенням, яка може рівнятися з Францією та багатьма іншими країнами Европи, враховують співпрацю і потреби усіх етнічних груп в Україні — великої російської групи, поляків, румунів, жидів, татар та інших. Якщо ще до сьогодні не дійшло в Україні до зударів між цими групами, то все це треба завдячувати демократичним силам і таким же рухам інших етнічних груп.

Український плюралізм

(Закінчення на стор. 4)

У Москві створюється Демократична партія Росії

Москва. — Про створення Демократичної партії комуністів Росії (ДПКР) у рамках КПСС повідомили учасники ініціятивної установчої конференції цієї партії, яка завершила свою роботу у понеділок, 5-го серпня, у Москві. Головою тимчасової ради у справі підготови першого з'їзду ДПКР вибраний лідер руху „Комуністи за демократію" віцепрезидент Російської федерації Александер Руцкой.

На пресовій конференції А. Руцкой повідомив, що вже надійшло 7,230 заяв про вступ у ДЦКР. Це, за його словами, дає право зареєструвати її у Міністерстві юстиції республіки. Ча думку Руцкого, чисельність нової партії становитиме 5 мільйонів членів.

А. Руцкой підкреслив, що не має наміру суміщати пост віцепрезидента Росії і керівника ДПКР. За його словами, він буде очолювати тимчасову раду лише до першого з'їзду партії, запланованого на жовтень.

У резолюції, яку прийняли учасники конференції, вказується, що ДПКР є „добровільним суспільно-політичним об'єднанням, яке діє в рамках закону парляментськими методами, бере участь у здійсненні демократичних реформ, спрямованих на змінення добробуту, соціяльної захищености, прав і свобід людини, на установлення соціяльної ринкової економіки, громадського суспільства, правової держави".

Нова партія буде співпрацювати з усіми суспільними силами, які виступають за демократичні зміни.

Лідер ДКПР повідомив про необхідність врегулювати справи, зв'язані з членством у партії, з керівними органами КПСС. З цією метою він має намір найближчим часом зустрітися з керівниками відділів Центрального комітету КПСС і генеральним секретарем КПСС Міхаїлом Ґорбачовим. На випадок, якщо ДКПР буде визнана, повідомив Руцкой, її члени можливо вийдуть з рядів КПСС.

Нові чутки про звільнення закладників у Ливані

Бейрут, Ливан. — У вівторок, 6-го серпня, в один із західних пресових агентств ливанської столиці надійшла записка, в якій сказано, що особи, які викрали американців Террі Андерсона і Томаса Сатерленда, протягом 48 годин звернуться до генерального секретаря ООН „з надзвичайно важливим повідомленням". Разом із запискою була прислана чорно-біла фотографія 43-річного Т. Андерсона, який має найбільший „стаж" із 13 західних закладників у Ливані: його викрали 16-го березня 1985 року.

„Я маю надію, що те, що я чую, є початком вирішення проблеми закладників", — заявив з цього приводу генеральний секретар ООН Гавіє Перез де Куеяр і додав, що він готовий зустрітися з представниками Ісламського джігаду (ливанська організація, яка, як вважають, тримає більшість викрадених чужинців).

У заяві Джігаду не сказано, хто саме доставить де Куеярові „надзвичайно важливе повідомлення" від викрадачів — самі „джигадівці" чи вони нададуть ролю післанця із звільнених закладників, якщо звільнення дійсно відбудеться. Таку думку висуває іранська англомовна газета „Теґеран Таймс". „Тривають посилені зусилля у справі звільнення закладників з гуманітарних мотивів, — пише газета. — Очікують, що на суботу-неділю додому зможуть повернутися один американський і один англійський закладник".

„Теґеран Таймс" пише, що її ливанський кореспондент „не зміг дізнатися про такі подробиці, як прізвища закладників і точний час їх звільнення".

На щасливе завершення справи закладників вказує і та обставина, що Державний департамент ЗСА повідомив родини викрадених американців про можливе звільнення когось з їх рідних. За словами сестри Андерсона Пеґґі Сей, Державний департамент був повідомлений „через дипломатичні канали" про заплановане звільнення англійця і американця. Всього у Ливані викрадено 13 громадян західних країн.

СЕРБИ НАРЕШТІ ПОГОДИЛИСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ

Загреб, Юґославія. — Аґенство Ассошієйтед Пресс й інші засоби масової інформації повідомили, що керівники сербських націоналістичних груп і всі ті мешканці Хорватії, які симпатизують боротьбі сербів проти хорватів, погодилися розпочати переговори у справі замирення з хорватською національною ґвардією. Погодженість обох сторін на переговори і замирення вступило в силу у вівторок, 6-го серпня і представництва обидвох ворогуючих сторін зустрінуться в Беоґраді і відбудуть там формальні переговори з участю представника федерального уряду і так званої президентської ради.

Повідомлення викликало загальне задоволення в Европейській спільноті після цього, як голова цієї спільноти міністер закордонних справ Голляндії Ганс ван ден Брок офіційно проголосив, що його мирні заходи не були успішні і зайшли у сліпий кут. Погодженість сербів і хорватів була великою несподіванкою не тільки для комісії ван ден Брока, але для цілого европейського континенту, тимбільше, що Европейська економічна спільнота вже поробила була заходи, щоб обмежити допомогу для Сербії, яка перед тим відмовлялась впливати на сербських націоналістів в Хорватії, щоб вони припинили бої і розпочали розмови з представниками хорватської ґвардії.

Пресове аґентство Юґославії ТАНЮҐ повідомило, що серби з регіону Славонії, у північно-західній частині Хорватії, перші прийняли передумови про припинення вогню, за посередництвом представника Македонії Василя Тупурковського, одного із авторів пляну нової оновленої федерації. Чимраз більше захід країн зрозуміли, що існування Юґославії в її попередній формі неможливе. Одинокий СССР, побоюючись впливу розвитку подій в Юґославії на відносини в Совєтському Союзі, не змінив свого відношення і пресовий секретар міністерства закордонних справ Віталій Чуркін заявив, що хто бачить розв'язку кризи в Юґославії у визнанні суверенітету Словенії і Хорватії повинні зрозуміти, що це буде початок національної трагедії Юґославії.

Не зважаючи на офіційну заяву про перемиря, в ряді районів Хорватії тривають бої. Міністер внутрішніх справ республіки Іван Векіч заявив, що шляхи комунікації до деяких частин перервані і справа припинення боїв затягнеться кілька днів. Обидві сторони вміжчасі зробили підсумки боїв. Хорвати твердять, що загинуло їхніх 117 ґвардійців, а 275 були поранені; серби натомість скривають свої жертви, але згідно з повідомленням пресового аґенства Ройтерс в Хорватії загинуло 114 сербів і понад 300 були поранені.

Міністер закордонних справ Німеччини Ганс Дітріх Ґеншер висловив надію, в імені Европейської спільноти, що республіки Юґославії знайдуть якусь розв'язку наболілого питання і не допустять до громадської війни.

Українці Польщі візьмуть участь у виборах

Варшава. — Тут 27-го липня у приміщенні Об'єднання Українців у Польщі відбулося третє засідання українського виборчого комітету, який того ж дня офіційно назвав себе Виборчим бльоком національних меншостей. Засідання, на яке з'їхалися представники українських громад з усієї Польщі, мало за мету опрацювання стратеґії у підготові до виборів нового парляменту Польщі, що мають відбутися восени.

Українці Польщі мають намір взяти участь у виборах в союзі з литовською та словацькою національними меншостями. Центральний виборчий комітет у Варшаві прийняв рішення про скликання 12-ти реґіональних виборчих комітетів. Остаточні результати виборів залежатимуть від активности і згуртованости української громади в Польщі.

Кандидатом номер один у загальнопольському списку кандидатів до сейму є Мирослав Чех, член Головної Управи Об'єднання Українців у Польщі. Прізвища інших кандидатів узгоджується.

Д-р П. Козіцький везе допомогу Україні

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У п'ятницю, 9-го серпня, д-р Петро Козіцький з дружиною Лілею відлітають в Україну, щоб допомогти хворим-калікам, які перебувають у лікарні Львова.

Д-р П. Козіцький везе зі собою складні медичні інструменти, прилади та хірургічне обладнання вартістю на сотні тисяч долярів. Все це пожертви американських фармацевтичних та хірургічних компаній, а саме: Брістол Маєрс (завдяки працівниці Євгенії Мазурчак-Солсбірі), Гав Медікал корпорації (Норман Еклі), Зіммер корпорації (Домінік Пістон), корпорації Лінватек, лікарні ім. св. Луки.

У Львові д-ра П. Козіцького чекає група ортопедів-хірургів під проводом д-ра Теофіля Підлісецького, керівника ортопедичного відділу при Чорнобильській лікарні, яку відкрито завдяки заходам д-ра Зенона Матківського. Д-р Козіцький з Америки ознайомить львівських лікрів з найновішими досягненнями хірургії — заміною клубів, ліктів, колін — та ортроскопічної хірургії, про яку в Україні ще не знають.

Під час двотижневого перебування в Україні д-р П. Козіцький разом зі своїми колегами проведе десятки операцій, після чого всі свої інструменти і прилади залишить у Львові.

Д-р Петро, син Володимира і Анни Козіцьких, народився в Німеччині. Початкову освіту здобув у Йонкерсі, Н.Й., потім вчився в Нюйоркському університеті, медичні студії здобув у Чикаґо, а спеціялізацію з ортопедії — у Лігі клініці в Бостоні. Він був членом Спілки Української Молоді, виховником, виступав у танцювальному гуртку (теперішня „Чайка"), займався спортом.

Д-р Петро і Ліля Козіцькі мають троє дітей: Лілю, Ларису та Петруся. Вони живуть у Бетлегемі, Па., де д-р П. Козіцький має свою лікарську практику і працює в шпиталі ім. св. Луки, є професором в Темпл університеті.

Уся родина Козіцьких є членами Українського Народного Союзу.

Д-р Петро Козіцький з дружиною Лілеєю.

У СВІТІ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ Татарстану, голова партії „Іттіфак" Фаузія Байрамова, виступаючи в молодечому таборі біля Казані в рамках програми Всесвітніх днів татарської молоді, заявила, що в майбутньому незалежний Татарстан матиме свою армію, а державною мовою буде татарська. При тому Байрамова пояснила, що її партія виступає за вільний розвиток мов інших народів, які проживають у республіці.

МЕСҐЕТИНСЬКІ ТУРКИ розпочали пікетування будинку постійного представництва Грузії в Москві. Біля 3,000 осіб проводять сидячу демонстрацію під гаслами „Батьківщина або смерть!", Поверніть нам батьківщину!"

З ВАРШАВИ надійшло повідомлення, що два великі европейські банки купили акції Польського банку розвитку. Заступник прем'єр-міністра Лешек Бальцерович назвав це доказом довір'я західних фінансових установ до Польського банку і до майбутньої польської економіки.

КЕРІВНИК АРМІЇ комуністичних повстанців на Філіпінах Ромульо Кінтанар і його дружина Ґльорія Джопсон заарештовані в одному з багатих філіппінських шпиталів. Там вони перебували протягом тижня, готуючись до пластичної операції, яка мала до невпізнання змінити їхні обличчя.

В ПОНЕДІЛОК, 5-го серпня, італійське аґенство новин повідомило, що прем'єр-міністер Джульо Андреотті отримав листа від Міхаїла Ґорбачова, в якому совєтський президент запевняє, нібито КҐБ не мало ніякого відношення до атентату на Папу Івана Павла II в 1981 році.

ПОСАДНИК ПАРИЖУ Жак Шірак дав розпорядження знести шатра довкола Айфелевої вежі, поставлені туристами з Польщі, Мадярщини, Чехо-Словаччини і Совєтського Союзу. Не маючи змоги платити за дорогі готелі, бідні гості зі Східної Европи ночують у шатрах в паризьких парках, скверах і в Бульонському лісі.

В ТОКІО У ВІЦІ 84 літ помер Соітіро Гонда, один з найбільших японських винахідників, власник провідної у світі компанії, що виготовляє автомобілі і мотоцикли. Заснована в 1944 році Гонда мотор компанія є третьою по величині автомобільною фабрикою в Японії. Її підприємства в ЗСА посідають четверте місце після Дженерал моторс, Форда і Крайслера.

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВА Інформаційного управління енерґетики заявив, що залежність ЗСА на закордонну нафту в наступних 20-ти роках драстично зросте, якщо не буде зроблено заходи для ощадження енерґії та значного зросту домашнього її продукування. Калвін Кент, адміністратор цієї державної аґенції, каже, що до 2010 року ЗСА будуть імпортувати 70 відсотків нафти, а це на його думку може стати економічним і навіть політичним зашморгом для країни.

ПІСЛЯ П'ЯТИРІЧНОГО постійного спаду у продажі, французька фірма Пужо С. А. вирішила самоліквідуватися у ЗСА. Ця фірма, яка продукує авта марки Пужо та Цітроен, розіслала до всіх своїх представників у ЗСА листа з повідомленням, що від цього вересня не буде більше продукувати авт для продажу в ЗСА. Кім Дердерієн, речниця американського представництва фірми Пужо, пояснила, що авта, які є в процесі придбання до ЗСА не будуть затримані, але фірма не буде виробляти більше авт призначених для американського ринку. Одначе залишені представництва фірми в ЗСА будуть дальше постачати потрібні частини та обслугу для 60,000 авт фірми у ЗСА.

БАГАТО АМЕРИКАНСЬКИХ стейтів цього року мали проблеми зі схваленням бюджетів, отож не диво, що коли в Пенсильванії 34 дні після початку фіскального року вкінці такий бюджет схвалено то це неабияка новина. У неділю, 4-го серпня, тут схвалено 13.9 біл. дол. бюджет і найбільшу в історії стейту податкову підвишку. Підписання губернатором Робертом Кейсі цього документу закінчило цю кризу, яка для понад 100,000 стейтових працівників була трагедією, бо вони більше місяця не отримували заробітної платні. Спостерігачі бюджетних справ стверджують, що в Пенсильванії найбільшим побідником вийшло шкільництво, бо йому призначено 194 міл. дол. більше, як минулого року.

З МЕТОЮ ДОБИТИСЯ схвалення свого номіната Клеренса Томаса на позицію одного із членів Верховного Суду ЗСА, президент Джордж Буш вирішив особисто заангажуватися в цю справу та зустрітися з своїми дорадниками. Після зустрічі в Овальному кабінеті Президент заявив, що справа є на добрій дорозі. Не називаючи нікого поіменно з тих, що не погоджуються з кандидатурою К. Томаса, президент Дж. Буш підкреслив, що його номінат „є куди ближче до головного громадського русла Америки, як його критики".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Саддам Гуссейн — хронічний боляк

У минулому тижні минув один рік, як президент Іраку і диктатор Саддам Гуссейн перевів збройний наскок на сусідню маленьку арабську країну, Кувайт, проголосив її анексію і завів там брутальний режим. Саддам не сподівався цієї реакції, яка сталася у міжнародному світі. Коли розпочалася концентрація американських і міжнародних військ на пустині Савдійської Арабії, Саддам відгрожувався, що це буде гірший погром Америки, як В'єтнам, бо всі американські вояки потопляться у власній крові. Відомо, що „бліцкріґ", переведений генералом Шварцкопфом, задивував ввесь світ. Ціллю воєнного походу, формально, було визволення Кувайту. Насправді був острах, що коли після Кувайту Саддам завоює одну за одною всі близькосхідні країни, які є постачальниками ґазоліни для Західньої Европи і Японії — і він зможе шантажувати ввесь демократичний світ. Але сподівання, що воєнна програна Іраку спричинить упадок Саддама не здійснилося. Сьогодні — чуємо в телевізійних новинках — Ірак має більшу збройну силу, як перед наїздом на Кувайт. Саддам Гуссейн підписав продиктований йому Організаціями Об'єднаних Націй текст перемир'я з різними передумовами, між якими була вимога виявити і знищити всю зброю масового знищення. Цієї передумови він не виконав. Високий старшина іракської армії, якому вдалося втекти до Америки, виявив, що у засекреченій іракській ляборaторії продовжують спроби випродукувати атомову бомбу і що Саддам Гуссейн далі спроваджує з-закордону потрібні для цього складники, зокрема уран. Ірак спершу не дозволив першій слідчій Комісії ООН їздити й шукати там, де вона хотіла. Вислано туди другу і, мабуть, третю таку комісію фахівців з інструментами, які реаґують на скритий уран. Вислідів цих обшуків ще не проголошено, але можливість здобуття атомової зброї в руках Саддама страшенне схвилювала й налякала західній світ. Президент Буш назвав Саддама брехуном і крутієм. Він сказав, що „волів би", щоб мирно вирішити ліквідацію можливости атомової зброї в руках Саддама. Але видно що підготовляє бомбардування Багдаду, бо Сенат прийняв уже резолюцію 97 голосами проти трьох, яка надає право Президентові „вжити всі можливі способи'", щоб не дозволити Іракові осягнути атомову зброю". На води Близького Сходу приплили вже американські лінійні кораблі з далекосяжними гарматами і названо вже генерала, який керував би цією „додатковою" війною проти Іраку. Читали ми, що СССР і Китай, постійні члени Ради Безпеки ООН, запротестували проти можливої збройної акції проти Іраку. Можна здогадатися, що про це була мова у довірочній довгій розмові Буша з Ґорбачовим у Москві. В цій ситуації, що сьогодні — Міхаїл Ґорбачов не міг у будь-чому противитися Америці.

Недавня війна проти Іраку — це у всесвітній історії не перший випадок, що виграно війну, але не виграно миру. Буш складав різні заяви про Саддама Гуссейна, він запевняв, що у війні проти Іраку не йшлося про особу Саддама, але й вихопилася йому раз заява, що миру і безпеки не буде, поки Саддам є при владі. Був такий момент, що Буш брав на увагу вишукати країну, яка прийняла би Саддама на безпечний азиль. Якщо виявилось би, що годі мирними заходами забезпечитися, що Ірак не осягне атомової зброї тоді Джордж Буш, який ненавидить цього, як він назвав його, „арабського Гітлера" не завагається направити помилку, яка сталася із закінченням війни проти Іраку — зліквідувати Саддама.

На телевізійних екранах показують фраґменти життя у сучасному Багдаді — де панує економічна криза, безробіття, інфляція. Саддам Гуссейн старається за скасування господарських санкцій, проголошених Організацією Об'єднаних Націй. Сердиться, що йому не вірять, що він виконав усі вимоги договору про перемир'я. Не вірять, бо він сам навчив світ — не вірити йому. Американці привітали би ліквідацію Саддама Гуссейна з радістю. Проте — це одна з важких проблем, яку не так просто розв'язати. Одна людина і такий постійний боляк, куди гірший і грізніший від кубинського боляка Фіделя Кастра чи лівійського Муаммара Каддафі.

СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА БУША БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА У БАБИНОМУ ЯРУ

Президент ЗСА Джордж Буш, 1-го серпня перебував у Києві і відвідав меморіяльний комплекс „Бабиний Яр", де склав вінок і виголосив слово:

„Пане Голово Кравчук, наші шановні гості, люди, які пережили трагедію в Бабиному Яру, українці, які намагалися їх врятувати; для мене велика честь бути тут сьогодні.

Ми приходимо до Бабиного Яру, щоби пам'ятати. Ми пам'ятаємо насильство і доблесть, ми пам'ятаємо упередження і самовідданість у Бабиному Яру, у цій розлогій тиші, нас охоплює щось більше від життя — тіні замкнутого зла, світло минулої чесноти. Вітер, що трясе листям, несе якийсь особливий зміст, немов шепоче осторогі й попередження, немов розповідає нам про жертви й лиходіїв, про боягузів і героїв.

Бабин Яр — це пам'ятник багато чому. Він нагадує нам, що історія надає нашим життям значення й вагомості, і що будь-яка країна, яка намагається зректися своєї історії, яка намагається ігнорувати дійові особи та події, які утворювали ту історію, лише зрікається себе.

Протягом багатьох років трагедія Бабиного Яру не визнавалась. Ви незабаром поставите на цьому місці меморіяльну дошку, на якій визнаватиметься ґеноцид жидів, масове вбивство циганів, свавільне вбивство комуністів і християн — кожного, хто наважився піддавати сумніву ілюзії нацистського божевільного.

Бабин Яр нагадує нам про абсолютну безглуздість упередження. Тут ми думаємо про людей, що подавали великі надії, людей талановитих, молодих чоловіків і жінок, які стали б лікарями або фізиками, спортсменами або художниками, матерями і батьками. Усі вони загинули, тому що маніяк у Берліні хотів винищити їхній рід.

Ця статуя свідчить про важливу істину. Так само як цегла й камінь надають форми великим монументам, так і родини надають форми країнам. Любов батьків, довірливість дітей, блага життя й знання — все це надає життю значення, надає суспільству його характер, надає нації почуття долі і мети.

Тут, у Бабиному Яру, нацисти поставили собі за мету знищити родини і віровизнання, знищити душу нації. Тут 29-го вересня 1941 року солдати змушували чоловіків, жінок та дітей проходити ритуал приниження і смерти. Жертви спочатку зупинялись, щоб випорожнити свої кишені і покласти свої коштовності в купи на землю. Вони просувались вперед на інше місце, де їх змушували скидати одяг, який нацисти складали в охайні купи — здобич для фюрера. Відтак жиди, тремтячи від холоду, підійшли на край яру, де солдати вбивали свої жертви, дозволяючи, щоб їхні тіла котилися в довгу, глибоку яму. Протягом тридцяти шести годин звуки пострілів і людський зойк порушували тишу. Нацисти намагалися виконанням танцювальної музики через гучномовці заглушити це страхіття. Та, не зважаючи на такі макабричні хитрощі, зойки долунали до сердець мешканців міста і потрапили на сторінки історії...

Коли припинилася перша рунда розстрілів, у ямі лежало понад 33,000 трупів. А багато людей самі заподіяли собі смерть, аби не проходити цей принижуючий ритуал розстрілу. Протягом 18 місяців тут загинуло майже 100,000 людей.

Малій горстці людей чудом вдалося врятуватись. Деякі з них є серед нас сьогодні, як і люди, які допомагали їм врятуватися. Я прошу згаданих людей встати.

Абрагам Лінкольн свого часу сказав: „Від історії нам не втекти".

Міхаїл Ґорбачов підтримує правду історії — „не для того, щоб зводити історичні рахунки чи спричинювати терпіння, але для того, щоб віддати належне всьому героїчному в минулому і здобувати науку з помилок і прорахунків."

Сьогодні ми стоїмо в Бабиному Яру і боремось із страшною правдою. Ми дивуємося з приводу неймовірних крайностей людської поведінки. Ми даємо урочисту обіцянку.

Ми клянемося, що такого роду вбивство ніколи не повториться.

Ми клянемося ніколи не дозволити, щоб сили нетерпимости і ненависти набирали сили спротиву.

Ми клянемося забезпечити майбутнє, віддане справі волі індивідуальної свободи, а не насильству натовпу і тиранії.

І ми клянемося, що коли наша відданість принципові слабнутиме, ми згадаємо про це місце.

Ми пам'ятатимемо, що коли добрі чоловіки й жінки відмовляються від захисту доброчесности, зло процвітає.

Дозвольте зацитувати слова Євгена Євтушенка, поема якого „Бабин Яр" допомогла відновити пам'ять про це місце і про його історію. Він писав:

„Над Бабьим Яром
шелест диких трав.
Деревья смотрят грозно
по-судейски
Все молча здесь кричит
И шапку сняв
Я чувствую
Как медленно седею
И сам я как сплошной
беззвучный крик
Над тысячами тысяч
погребенных
Я — каждый здесь
расстрелянный старик
Я — каждый здесь
расстрелянный ребенок
Ничто во мне
Про это не забудет.

Ніхто з нас ніколи не забуде. Голокост стався тому, що добрі люди відвернули свій зір від безпрецедентного зла. Нацистів перемогли, коли добрі люди відкрили свої очі, мобілізували свою мужність і свою віру і стали до бою, за демократію, свободу, порядність і справедливість". Цей пам'ятник доводить, що кінець кінцем сила добра і правди переможуть.

Хоч би яким важким нам здавалося б наше життя, цей факт повинен нас потішати. Цей факт повинен надхнути нас намагатися зберегти майбутні покоління від страхіть, таких, як те, що призвело до загибелі майже 100,000 осіб.

Нехай благословить вас Бог".

Д-р Степан Ворох

П. Мегика вітатимуть Київ, Львів, Чернівці

Після жахів Другої світової війни, після важких терпінь українського народу від розгнузданих сталінських опричників, після фізичних і психічних тортур у „психушках", ҐУЛаґах і таборах смерти носіїв української духовости, борців за Божі, людські і національні права України, та, врешті, після трагедії Чорнобиля повіяло в Україні весняним цілющим леготом, що відроджує життя, наповняє надією та заохочує до творчости.

Розлоге дерево національного життя пускає паростки, розвивається, набирає сил, могутніє, щоб відстояти непередбачені буревії. Темпо життя починає приспішуватись. Воно замітне внутрі країни, воно замітне і назовні навіть для тих, що не хотіли б його помічати.

Ще так недавно, заледве кілька років тому, в часах попереднього президента, насупившись на сході Европи загрозою для світу, стояла „імперія зла". На наших очах вона перетворюється в країну щораз свобідніших і нормальніших виявів людських спілкувань. До якої категорії явищ ми не зараховували б ці перетворення, що нині відбуваються на терені Совєтського Союзу, а на Україні зокрема, вони межують з чудом. Інколи бувають події, які важко окреслити інакше, як чудо.

Редактор Іван Кедрин у своїй статті „М. Мегик в Україні" („Свобода" з 12-го червня 1991 року) ось що пише про цікавий момент: „Прийняли його (Петра Мегика) до Академії Мистецтв у Варшаві і це було чудо, що поляки зрозуміли великий талант цього молодого українця — громадянина тодішньої Української Народної Республіки".

А чи не чудо це, що наш видатний, передової лави художник, 92-літній маестро Метро Мегик після 72-ох років скитання на чужині повертається в золотоверхий Київ — столицю України, де кілька днів тому президент ЗСА Джордж Буш перед депутатами і гістьми сьогоднішнього українського парляменту, хоч як дипломатично і повздержливо, а все таки вітав український нарід у його поході до волі.

У 1920 році, коли переставала існувати Українська Народна Республіка, 20-літній юнак Петро Мегик залишив рідну Україну, свою чудову зелену Буковину, і пішов у чужину навчатися. І як у євангельській притчі, після понад сім десятків років повертає до Матері-України із піднесеним чолом. Кладе перед нею свій дорібок, свою частину до української культури. Цілий вік учився і трудився. Віку свого не змарнував. Бог дав йому п'ять талантів, а він їх подвоїв.

Прибувши у святий город України — Київ, маестро П. Мегик не забуде виконати бажання свого покійного батька. „Коли був я малим хлопцем, — пригадує маестро, — батько сказав мені: 'Як будеш у Києві, не забудь піти у святу Софію і там, у тому святому місці, задзвони у софійські дзвони, щоб усі люди чули, щоб цілий світ почув, як ми славимо Бога — Творця Неба і Землі' ".

Варто буде бути свідком тієї хвилини, коли 92-річний син виконуватиме бажання свого покійного батька у дзвіниці св. Софії у столичному городі Києві.

Повідомляючи громаду про цю щасливу путь П. Мегика у Київ, Львів, Чернівці, ред. Кедрин висловив сподівання, що громадяни, які мають у своїх приватних колекціях образи маестра Мегика, напевне позичать їх для показу нашим землякам, що ось це твори видатного мистця Петра Мегика. Заклик ред. Кедрина вже приніс успіх. Багато громадян зголосилося з пропозицією позичити картини на виставку в Україні, а дехто вже навіть привіз до маестра Мегика додому.

Діловий Комітет виставки Петра Мегика в Україні просить усіх громадян, які мають картини цього видатного мистця, а ще не зголосилися, щоб позичити їх на виставку, зробити це скоро. Образи треба скаталогувати, подати в каталозі чиєю власністю вони є, зголосити до асекураційної компанії точні дані розміру картин, їхню грошову вартість тощо.

Комітет бажає запевнити власників картин Мегика, що вони будуть забезпечені компанією найкращої світової марки і репутації, яка займається асекурацією мистецьких творів: Lloyds of London, England.

Справою збирання праць проф. Мегика для виставки в Україні займається Христина Чорпіта, відома колекціонерка мистецьких творів багатьох визначних мистців, в тому числі і П. Мегика. До Х. Чорпіти треба зголошувати позичку образів на число телефону (215) 927-7771. Адреса: Mrs. Christine Chorpita, 6330 N 12th St., Philadelphia, Pa. 19141.

Любителі образотворчого мистецтва створили Діловий комітет для виставки праць проф. Мегика в Україні у складі: Марія Ясінська-Мурована — фундатор подорожі, голова; Евдокія Дичко-Бловацька, Оксана Ванчицька, д-р Степан Ворох, Василь Дорошенко, Петро Капшученко, д-р Володимир Кліщ, Артеміда Никорович, Стефан Рожок, Христина Чорпіта. Адреса комітету: Affirmative Action Committee, 220 South 20th St., Philadelphia, Pa. 19103; тел.: (215) 567-7876.

Організацією тури виставки П. Мегика в Україну займається MAM International Tours, Inc. Wilmington, Del. тел.: (302)651-9299; 1-800-932-9299; Philadelphia (215) 567-7876.

Президентом фірми є Марія Ясінська-Мурована. До речі, подорож маестра Мегика і всі кошти, пов'язані з перебуванням в Україні, покриває Мистецька Фундація М. Ясінської-Мурованої. Це не первина для цієї фундації. Вона відома з філянтропії головно в мистецькій галузі життя.

„Спортивна Газета" (ч. 79 з 2-го липня 1991 року) ось що пишуть про М. Ясін-

(Закінчення на стор. 3)

Наталя Осока

М. ҐОРБАЧОВ ОГОЛОСИВ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ ПІДГОТОВИ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

На президентській підмосковній дачі в Ново-Оґарєвім 23-го липня відбулася чергова зустріч президента СССР Міхаїла Ґорбачова з керівниками повноважних делеґацій республік. Зустріч тривала майже 12 годин і закінчилася в годині 1:30 ночі пресовою конференцією Міхаїла Ґорбачова, який о 2-ій годині ночі оголосив кореспондентам: „Праця над союзним договором закінчена".

Перешкодою до повної згоди стало питання про права автономних республік, які проголосили свої суверенітети. Однак, сказав президент, врешті-решт вдалося дійти до згоди. Лишилося тільки зформулювати питання статті щодо федеральних податків. Але й тут уже з'явилась ясність. Важливо встановити чітку контролю за тим, як витрачаються ці гроші.

„Нині ще одна приємна новина, — зауважив президент Ґорбачов, — голова Верховної Ради Вірменії Левон Тер-Петросян був з нами. Відчувалося, що за його приїздом стоїть головне бажання вірменського народу — продовжувати співпрацю з усіма народами оновленого союзу".

Отже, окрім постійних учасників (9 плюс 1) стало 10 республік і президент Ґорбачов.

Кореспондент „Независимой Газеты" Сергій Пархоменко в числі з 25-го липня розповідає, що заяву президента вислухали тільки сім журналістів. „Між тим і сам президент, і присутні там Валентин Павлов, Анатолій Лук'янов, Рафік Нішаков, Григорій Ревенко, Ґеорґій Шахназаров схильні були розцінювати цю заяву, як надзвичайно важливу".

Прогнози М. Ґорбачова дуже оптимістичні. Але всім відомо, що від самого початку переговорів центр турбувала позиція України, Верховна Рада якої відклала підписання союзного договору до осени. Нині центр турбується з того приводу, що на останній зустрічі Київ демонстративно знизив рівень свого представництва на переговорах в Ново-Оґарєвім, відрядивши туди заступника голови ВР України Івана Плюща. І все ж М. Ґорбачов твердо вірить, що Україна підпише союзний договір. Кінцевий варіянт документу отримають усі республіканські делеґації для „візування", після чого договір оголошується „відкритим для підписання", при чому не одночасного, а у формі більш-менш тривалого процесу, тому вирішено не визначати якоїсь певної дати підписання договору і народження оновленого союзу.

Важко сказати чи справді остання зустріч в Ново-Оґарарєвім виявилась такою успішною для президента Ґорбачова, який, до речі, заявив, що Росія погодилась на цілу серію серйозних поступок, як у взаємовідносинах з центром, так і з автономіями. Підтвердження від Б. Єльцина ніхто не чув, він постарався ухилитися від контакту з журналістами. На нічній пресовій конференції Ґорбачов невизначено заявив, що „Татарстан підтверджує заявлену раніше позицію" і завершив ще більше оповитою туманом фразою: „Не може бути двох стандартів при оновленні федерації російської і союзної". Назарбаєв повідомив, що серед варіянтів рішення проблеми членства в союзі була пропозиція наділити РСФСР особливим статусом з правом самостійно визначити систему взаємовідносин зі своїми автономіями, які проголосили себе суверенними суб'єктами СССР на основі федеративного договору.

Стало відомо, що переговори на президентській дачі проходили дуже напружено, а під час єдиної за 12 годин перерви більшість учасників роздратовано говорили про „дивні ігри" організаторів зустрічі.

Інший кореспондент „Независимой Газеты" Вадим Гришин у числі з 1-го серпня повідомляє, що військові відомства стурбовані розділенням повноважень між центром і республіками, оскільки на дачі нібито обговорювалися питання формування нового союзного уряду, в якому окремі міністерські пости будуть закріплені за тими чи іншими республіками. В такому випадку пост міністра оборони може отримати представник РСФСР. Отже нинішньому Дмітрію Язову доведеться зрезиґнувати.

Саме цим пояснюють несподівану появу на останній зустрічі в Ново-Оґарєвім міністра оборони СССР Язова, якого не на жарт стурбувало ще й те, що в Києві недавно відбулися консультативні наради Росії, України, Булорусії та Узбекістану. Обговорювалась єдина концепція безпеки і основа побудови союзних збройних сил. Згідно з заявою голови Комітету ВР РСФСР з питань безпеки Сергія Степанова, у Києві не йшлося про створення республіканських збройних сил. Обговорювалась участь республік у майбутній військовій реформі та коло повноважень, які, на основі нового союзного договору, можуть залишитися за центром, а які мають перейти у сферу союзно-республіканських компетенцій.

На нараді в Києві були два представники генерального штабу, відряджені особисто генералом Мойсеєвим. Верховна Рада СССР відмовилася від участи, хоч голова Комітету з питань оборони і безпеки ВР Леонід Шарін отримав запрошення.

Суверенізація республік вимагає реформи совєтських збройних сил. Та без

(Закінчення на стор. 3)

Роман Кухар

ЧОМУ ДОНБАС НАЦІОНАЛЬНО ВІДСТАЄ

Василь Гайдарівський, „Спокута" (повість), з післясловом „Автор про себе", накладом Софії Гайдарівської, Украпрінт, Філядельфія 1991, ст. 253.

Один з найвидатніших наших письменників 1930 — 1970 років, Василь Гайдарівський (справжнє прізвище В. Гайворонський) може бути зразковим прикладом достовірної газети, що люди пера часто випереджують свою добу. Василь Гайдарівський (1908-1972), автор повісти „Спокута", ще в шістдесятих роках передбачав труднощі національного освідомлення рідного населення в теренах вугільного Донецького басейну (Донбасу), що впав між першими в нашій батьківщині жертвою терористичної політики русифікації московсько-совєтських народовбивців. У післяслові до повісти з 1962 р., під заг. „Автор про себе", В. Гайдарівський пише, що вже з 1933 року було відомо про проєкти Москви формально приєднати Донбас до Росії. Відтоді й почалися послідовні репресії щодо будь-якого прояву українства на цьому й суміжних теренах. Бо ще до того часу розгорталась у Донбасі надійна діяльність української інтеліґенції в користь поширення української культури тут і в довкільних осередках. Сюди стала прибувати робоча сила, головно молодь, з українських сіл.

А тому, що новий приплив рідного населення створював потребу для своєї преси, книжки, культурної розваги, до Донбасу, у країну „чорного золота", почали з'їжджатися наші мистці, письменники, професійні сили різних галузей знань, прочитуючи інформативні, науково-популярні лекції, влаштовуючи літературні вечори, організуючи масові гуртки місцевої самодіяльности, активізуючи робітництво. В висліді, українська мова „голосно зазвучала в містах і селищах Донбасу. „Там же, в Бахмуті (перейменованому на Артемівське) ще в 1924 році утворилася Спілка письменників „Забой" довкола журналу-двотижневика цієї ж назви, що мала важливе значення в українізації Донбасу. У проводі Спілки були відомий письменник Іван Ле та його заступник, харків'янин Григорій Багалюк. В 1929 р. Василь Гайдарівський, учасник Спілки, став заступником Баглюка, що очолив „Забой" після від'їзду Івана Ле в Узбекістані.

Прозаїк Гайдарівський народився 1908 року в Костянтинівці, Донецької области. Спочатку навчався вдома, а згодом поступив на літературний відділ Мистецько-Технічного Інституту в Москві. Довелось йому працювати робітником на гуті, в гончарні, по фабриках і заводах, шахтарем в копальнях і рибалкою на Каспійському морі. Друкуватись почав в кінці двадцятих років у пресі Донбасу (журнали „Забой", Літературний Донбас", газета „Молодий шахтар", а теж у харківському журналі „Гарт").

В роки своєї діяльности в редакції „Забою", що перетворився потім в „Літературний Донбас", Василь Гайдарівський написав низку прозових творів, між ними „Розминовка" та її продовження, друга частина „Пугачівська рудня" (назва повісти в її цілості), видані в журналі „Гарт" і в „Літературному Донбасі". Повість теж появилась окремим виданням в 1933 році в Державному Видавництві України в Харкові, але на книжковий ринок не попала, бо її й іншу українську літературу того часу совєтська влада сконфіскувала, вслід за розгромом літературного руху й загальної національної діяльности в Донбасі. Членів руху (Баглюка, Гайдарівського й сотень інших) арештували, по більшості з них пропала будь-яка звістка, а українськомовний „Літературний Донбас" насильно перевели на російську мову. Так трагічно закінчився багатонадійний процес національно-освідомної праці української інтеліґенції Донбасу, звагалі, період українізації в підсовєтській Україні 1930 років. Розгром українського свідомого селянства й загин Хвильового і Скрипника були супровідними подіями жахливого молоха, Москви.

Повість В. Гайдарівського, „Спокута", є саме літературним документом тієї жорстокої доби кривавого насилля московсько-большевицьких окупантів нашої батьківщини. Автор чітко аналізує з власного досвіду важкий побут смертельно загрожених українських інтелектуалів і національно свідомого прошарку нашого селянства, що суцільно стали в оборону національних інтересів проти масового нищівного наступу шовіністичного московського розгулу. На перший приціл потрапили провідні культурні діячі даної місцевости, Підверб'янки. А взагалі, Комуністична партія „почала виключати з життя Донбасу українську інтеліґенцію й нищила її не за те, що інтеліґенція робила щось недозволене, а за те, що вона українська". „Москва має намір — твердить Олекса Безпалько, один з персонажів твору переглянути кордони України й відібрати від неї вугільний басейн, знищити усе, що мало на собі національні сліди й насадити натомість російські". Загрозливу атмосферу того часу в українському культурному клюбі Підверб'янки ілюструє хижа постать партійного наставника, висланця з Москви, Владикіна, який відкрито й безкарно декляруе у приміщенні місцевих громадян-членів клюбу — „з вашого клюбу треба все повикидати, що смердить українством". Так і почався тут повний розгром — „ворогів народу" почали знаходити всюди, де вони є й де їх нема". Арешти, відкриті й закриті судові процеси, а потім розстріли, або каторга в Караганді, Кузбасі, Воркуті, стали нормальними подіями дня в беззаконному суспільстві. Влада партійних наставників з Москви стала необмеженою: „Здавалось, що народжуються й помирають люди в селищі за згодою таваріща

(Закінчення на стор. 4)

М. Ґорбачов...

(Закінчення зі стор. 2)

зміни сьогоднішніх структур керівництва в армії, реформу здійснити неможливо, бо Міністерство оборони блокує всі проєкти перебудови оборонної системи в цивільне русло. В кулуарах навіть говорять, що саме тиск з боку військових не дозволив Горбачову оголосити в Londoнi про конкретні кроки залучення іноземного капіталу до конверсії 400 оборонних підприємств. Україна, як відомо, перевела підприємства військово-промислового комплексу під юрисдикцію республіки. Очевидно те ж саме незабаром зробить і Росія, в той час, як центр бореться за підкорення ВПК віцепрезидентові СССР.

І ось в газеті „Известия" з 3-го серпня надруковаиний виступ Горбачова на совєтській центральній телевізії, у якому президент СССР повідомив, що він скерував лист до керівників республіканських делегацій з пропозицією „відкрити договір для підписання 20-го серпня цього року".

Вважається, що першими підпишуть договір делегації Росії, Казахстану та Узбекистану. Пізніше, через певні проміжки часу — представники інших республік, які ще мають визначити свої позиції. Це дасть змогу парляментові України завершити розгляд проєкту. А тим часом відбудеться референдум у Вірменії. Приймуть своє рішення про ставлення до союзного договору Молдова, Грузія, Латвія, Литва, Естонія.

У своїй промові президент Горбачов сказав, що за допомогою договору „зберігається союзна держава, в якій втілена праця багатьох поколінь людей, всіх народів нашої вітчизни. І разом з тим створюється нове, дійсно добровільне об'єднання держав, у якому всі народи самостійно управляють своїми справами, вільно розвивають свою культуру, мову, традиції".

У промові М. Ґорбачов знову ж часто згадує про федерацію республік (а не про конфедерацію вільних держав), що, на його думку, дає ґарантію на самостійність республік, а з другої сторони, надійно забезпечує права центру. „Кожен повинен чітко знати сферу своєї діяльности, виконувати покладені на нього обов'язки і відповідати перед народом, — сказав Горбачов. — Це дозволить укріпити законність і правопорядок".

Союзному центрові договір віддає права оборони і безпеки, для чого зберігаються єдині збройні сили, цілість КГБ та правоохоронних органів. А щоб трохи згладити враження, Горбачов повідомив, що в „договорі є положення, на основі яких будуть діяти механізми узгодження". На думку президента, підписання договору приспішить зміни в економічному розвитку. Зберігається союзний ринок зі спільною валютою і фінансовою та митною системами.

„Важливо зберегти старі господарські зв'язки... Та разом з тим, треба налагодити нові, які диктує нинішня ситуація. Ми вже знаємо, що таке розрив господарських зв'язків і що таке бар'єри на кордонах між республіками й окремими регіонами. Ця хвороба, до речі, ще не пройшла, вона є. Ось чому нам потрібен спільний повнокровний ринок", — сказав Горбачов. Договір закріплює за республіками право на консульські, дипломатичні й культурні зв'язки, торгові відносини з іноземними державами, але „Совєтський Союз і надалі буде виступати як велика світова держава".

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
— Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
Професор Віллем Ваґенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з леґальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
— Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) в нашій країні".
— Конгресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конгресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подвиґоподібну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої неґайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

У першу річницю смерти св. п. д-ра Ю. Кушніра

Св. п. д-р Ю. Кушнір

Рік тому, 14-го серпня 1990 року, відійшов від нас несподівано і передчасно, осиротивши родину, приятелів та громаду, заслужений лікар та громадський діяч д-р Юрій Кушнір.

Багато приємних споминів він залишив про минуле і так багато невиконаних плянів на майбутнє.

Він дав, що міг для родини і громади, а передусім для Українського Лікарського Товариства: він був восьмим головою Головної Управи УЛТПА (1973 — 1975 рр.)

Народився Юрій Кушнір 21-го липня 1921 р. в Плотичі Великій, Бережанського повіту (Галичина), де його батько Лука був директором школи, а мати Пелагія, родом з Гіжовських, — вчителькою.

В 1931 році став учнем філії Української Академічної Гімназії у Львові і належав до нелеґального Пласту. В 1942 році склав іспит зрілости й вступив на студії до Львівського медичного Інституту, де закінчив чотири семестри.

При кінці Другої світової війни виїхав до Німеччини і в 1947 році поступив на медичний факультет університету в Ґеттінґені, де в 1950 році закінчив студії стоматології. В 1951 р. захистив докторську дисертацію в Медичній Академії в Дюссельдорфі.

В 1951 році переїхав до ЗСА, до Ню Йорку, де зразу вступив у члени Українського Лікарського Товариства, яке тоді почало організовуватися.

Тому що в Америці лікарям-стоматологам не зараховували вповні европейських студій, вони мусіли відбути тут додаткові три роки студій, щоб одержати право на практику в ЗСА. Ці додаткові студії д-р Кушнір відбув у Нюйоркському університеті і закінчив їх з відзначенням у 1958 р., а рік опісля відкрив у Ню Йорку власну практику. Після чотирьох років переїхав до Йонкерсу, де практикував до своєї передчасної смерти.

Починаючи з 1952 року д-р Ю. Кушнір активно працював в Управі УЛТ. В 1959—1960 рр. був головою метрополітального Відділу УЛТПА Ню Йорк — Ню Джерзі, а в 1973—1975 рр. очолив Головну Управу УЛТПА.

Д-р Кушнір був довголітнім фінансовим референтом Головної Управи УЛТПА та першим головою стипендійного фонду ім. проф. Маріяна Панчишина, ініціятором якого був д-р Богдан Олесницький. Впродовж чотирьох років був представником Головної Управи УЛТПА в Політичній Раді УККА, а також в Товаристві Українських Професіоналістів. Під час його каденції, як голови УЛТПА в 1973—1975 рр. передавано через „Голос Америки" на Україну вістки про діяльність УЛТПА і життя наших лікарів у діяспорі (редактором цих радіопересилань був нині вже покійний д-р Михайло Данилюк), а також поцастило одержати від Американської Медичної Асоціяції повну акредитацію для наших наукових з'їздів та включено УЛТПА до списків медичних організацій спеціяльного зацікавлення, що появлялися в кожному журналі АМА.

Під час його головства, крім нормальної появи „Лікарського Вісника" за редакцією д-ра Павла Джуля, вийшов друком перший том „Матеріялів до історії української медицини" за редакцією проф. Василя Плюща, а в 1975 р. — альманах „25-ліття УЛТПА" за редакцією д-ра Романа Осінчука.

В 1974 р. організовано 10-ий науковий з'їзд УЛТПА у Вашінґтоні, а в 1975 році — 11-ий ювілейний з'їзд Ню Йорку. Під час цього з'їзду Головна Управа УЛТПА видала і роздала присутним 400-сторінкову пропам'ятну книжку „25-ліття УЛТПА".

У суспільно-громадській ділянці Головна Управа УЛТПА під проводом д-ра Кушніра була також дуже активна, особливо її члени д-р Степан Ворох і д-р Антін Жуковський, які брали участь у праці УККА та мали великий вплив на успішний хід нарад XI Конґресу УККА. Головна Управа УЛТПА (д-р Степан Ворох і д-р Олег Волянський та інші) взяли активну участь в акції оборони українського математика-кібернетика Леоніда Плюща, якого совєтська влада запроторила до психіятричної в'язниці в Дніпропетровську. Їхня акція та акція Червоного Хреста увінчалася повним успіхом.

Д-р Юрій Кушнір був одружений з 1952 р. з фармацевткою Вірою Моканюк, яка багато помогла йому під час його повторних студій і нострифікації в Ню Йорку. Дві їхні дочки, Леся і Марта, закінчили медичні студії і тепер працюють за своїми спеціяльностями та є членами Українського Лікарського Т-ва в Ню Йорку.

Від час приїзду до ЗСА д-р Кушнір і його родина були активні в українському суспільно-громадському житті. Їхні доні належать до молодечої організації Пласту і КЛК (Карпарського Лещетарського Клюбу) та „Молодої Думки".

Св. п. д-р Кушнір з родиною були активні в українських організаціях, зокрема, ще з 1951 р. стали членами репрезентативного хору „Думка" в Ню Йорку. За жертвенну працю д-р Кушнір був в 1982 р. відзначений почесною грамотою УЛТПА.

Св. п. д-р Юрій Кушнір помер несподівано, коли його дві дочки були на 3-му Лікарському Конґресі на Україні. Похоронні відправи відбулися 20 серпня в українській католицькій церкві св. Михаїла в Йонкерсі, а тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Д-р Павло Пундій

П. Мегика...

(Закінчення зі стор. 2)

ську-Мурованy спеціяльні кореспонденти Тамара Кисельова і Василь Михайлов: „Коли з'явилися гроші, відразу взялася за створення різноманітних фондів. Розпочала з музичного, кошти якого йдуть на збереження творчої спадщини тих українських композиторів, які проживають у діяспорі. І в тому, ви знаєте, творчість В. Грудина, А. Рудницького, М. Фоменка, А. Гнатишина, насамперед її заслуга. Адже нині пані Марія активно співпрацює з Академією Наук України в доповненні Музичної Енциклопедії.

Зокрема недавно організувала поїздку до Львова і Києва Владики Мстислава, поїздку членів збірної УСЦАК зі ЗСА.

Марія Ясінська-Мурована говорить: „Для мене головне, аби я могла більше допомогти Україні на шляху до її незалежности. Серцем я завжди на Прикарпатті, де народилася". І тому не дивно, що у вересні пані Марія знову завітає на Україну, уже з мистецькою виставкою художника-буковинця Петра Мегика".

Маестро П. Мегик отримав запрошення дати виставку своїх мистецьких праць від Академії Наук України, Інституту Мистецтвознавства, Фолкльору та Етнографії ім. М. Т. Рильського в Києві, від Національного Музею у Львові та Чернівецького Музею.

Летунською лінією „Ейр Юкрейн" з Ню Йорку 17-го вересня 1991 року вийде тура виставки П. Мегика до Києва. У присутності запрошених відомих діячів культури, науки, політичного і суспільно-громадського життя 20-го вереня відбудеться відкриття виставки П. Мегика у його присутності в Києві.

Тиждень пізніше, 27-го вересня, відбудеться відкриття виставки у Львові, а в Чернівцях і в рідній Буковині відкриття виставки в подібний спосіб буде 5-го жовтня.

Разом з проф. П. Мегиком вибираються в Україну звеличати цю мистецьку подію його учні, приятелі образотворчого мистецтва, колекціонери мистецьких творів та ближчі краяни-буковинці.

З палким закликом до буковинців і всіх громадян звертається Центральне Об'єднання Буковинських Українців, членом якого є маестро Мегик, щоб взяти якнайчисленнішу участь для звеличання творчости сеньйора образотворчого мистецтва в діяспорі, який своїми картинами в Києві, Львові і Чернівцях репрезентуватиме культурні здобутки українських мистців на чужині.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ!

І ДЛЯ ТЕБЕ Є МІСЦЕ У ЦІЙ ВЕЛИКІЙ РОДИНІ, ЩО ЇЇ ЗВУТЬ БАТЬКО-СОЮЗ!

З УВАГИ НА зменшення бюджету, американські виробництва воєнної та іншої зброї, розпочали більш агресивні заходи для того, щоби отримати контракти на продукування того чи іншого збройного обладнання. Аналітики твердять, що ці намагання тепер значно поширились з уваги на можливості втрати замовлень, зокрема тих фірм, що досі виключно полягали на державні контракти. Ці фірми не є готові продукувати інші речі, а з втратою замовлень військової зброї та приладдя вони є наражені на повний упадок.

Ділимося сумною вісткою,
що в неділю, 4-го серпня 1991 р. відійшов у вічність
довголітній член УНС,
наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

Яків Козловський

нар. в Соколівці, Золочівщина
20-го жовтня 1898 р.

ПАНАХИДА — середа, 7-го серпня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Небедюк при 1981 Dundas St. W., Mississauga, Ont., Canada.

ПОХОРОН — четвер, 8-го серпня 1991 р. о год. 9:30 ранку до української католицької церкви св. Михаїла, 182 6th St., Etobicoke, Ont., Canada, а опісля на York Cemetery.

Залишив у горю:

доньки —
ДАРІЮ в Україні
МИРОСЛАВУ з мужем БОГДАНОМ в Америці
внуків і правнуків в Америці й Україні

Ділимося сумною вісткою з ріднею і приятелями,
що в четвер, 18-го липня 1991 р.
відійшов у вічність

бл. п.

Александер Крамарчук

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 20-го липня 1991 р. у церкві св. Константина в Міннеаполісі, Міннесота, а відтак на цвинтарі св. Марії.

У глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ
син — д-р БОГДАН з дружиною д-р МАРІЄЮ
донька — УЛЯНА з мужем д-р БОГДАНОМ БОЧАН
внуки — АДРІЯН, СТЕФАН, БЯНКА, ІРЕНА, КАТРУСЯ, АЛЕКСАНДЕР, ДАНИЛО й МАРКІЯН
брат — ВАСИЛЬ з родиною

МІНІСТЕР закордонних справ Японії Накаяма повідомив румунського міністра закордонних справ Адріяна Настасе, який перебуває з візитою у Токіо, що імператорський уряд надасть Букарештові 100 міл. дол., щоб допомогти в розвитку румунської економіки. Крім того, у зв'язку з руйнівними повенями в Румунії Японія виділить їй продовольчу, медичну і технічну допомогу на суму 10,000 дол.

АЛЬМАНАХ УНС '92

У підготові до видання Альманаху УНС на 1992 рік редакція „Свободи" запрошує авторів надсилати свої матеріяли українською і англійською мовами. Серед загальних тем є 500-ліття відкриття Америки, 75-ліття створення Центральної Ради, 175-ліття з дня народження Миколи Лисенка, 250-ліття з дня народин Пилипа Орлика, 50-ліття смерти Олени Теліги. Редакція візьме до уваги й інші теми.

Вступайте в члени УНС

У СЬОМУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого найдорожчого і незабутнього
МУЖА

бл. п. д-ра

ІЛЛІ АНДРУСЯКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в катедрі св. Покрови в Дітройті (Саутфілд), Миш. у неділю, 11-го серпня 1991 року, о год. 9-ій ранку;
в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія у Бавнд Бруку, Ню Джерзі;
в церкві Успення Пресвятої Богородиці в Люрді та в українській православній церкві в Бразилії.

Про молитви за душу покійного просить

дружина — МАРІЯ

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що у вівторок, 21-го травня 1991 року, упокоїлася в Бозі на 93-му році життя наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ЙОСИФА БЛЮЙ-ЛЕПСЬКА

нар. 5-го квітня 1898 р. в Ярославі, вдова по бл. п. радникові старостава в Бродах, який згинув в концентраційному таборі в Авшвіці дня 16-го грудня 1943 року. Таборове число 154634.

Її похорон відбувся 24-го травня 1991 року у Виппані, Ню Джерзі.

В Панахиді і похороні взяли участь Високопреподобні і Всечесні отці: о. монс. Антін Борса, о. монс. Джордж Костиґен кап. стейту, о. ігумен Михайло Вівчар, о. Павло Лабінський, о. Гліб Лончина і о. Осип Панасюк, парох. Покійна була членкою УНСоюзу Відд. 239 і колишньою головою Союзу Українок Америки в Виппані, відзначена грамотою заслуги. Віддана церковно-громадській праці, поділяла долю жінки-каторжника.

Цією дорогою сердечно дякуємо достойним отцям за відслуження Панахиди та похоронних обрядів і виголошення глибоких змістом проповідей в часі похоронних відправ, запечатання гробу та на тризні. Сердечно дякуємо жертводавцям за Служби Божі в Римі, Франції, Бразилії, Канаді та ЗСА. Наша особиста подяка за чудові квіти, та пожертви на різні цілі, як рівнож особисте співчуття.

Хай милосердний Господь винагородить вас усіх своїми щедрими ласками.

Донька — НАТАЛІЯ ПАНАСЮК з чоловіком о. ОСИПОМ
Син — РОМАН БЛЮЙ з дружиною ЛІДОЮ
Син — АНДРІЯН БЛЮЙ з дружиною ЛЮБОЮ
Внуки —
БОРИС БЛЮЙ з дружиною д-р АННОЮ
НАДІЯ БЛЮЙ
МАРТА ПАНАСЮК
ЛЮБОМИР ПАНАСЮК з дружиною ХРИСТИНОЮ
Правнуки —
АНДРІЙ, ЛЕСЯ, АДРІЯН ПАНАСЮК
АНДРІЙКО БЛЮЙ
Родина —
РОМАН І ОЛЯ ГУМЕНЮК з дітьми — Канада
ВОЛОДИМИР КІРИК з синами ОЛЕСЬ І ІГОР
д-р РОМАН ЛУЦИШИН з дружиною і дітьми
ГРИГОРІЙ і ЯРОСЛАВА МЕЛЬНИК з родиною

У глибокій скорботі повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що в суботу, 3-го серпня 1991 р. упокоївся з волі Всевишнього

бл. п.

ОРЕСТ СТЕЦУРА

ПАНАХИДА — вівторок, 6-го серпня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Ave., Union, N.J.

ПОХОРОН — середа, 7-го серпня 1991 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на український католицький цвинтар св. Духа, Hamptonburg, New York.

У глибокому горю:

дочка — РОКСАНА
сестра — ІРЕНА ПАВЛОВИЧ
та ближча і дальша родина в Канаді і ...

Д-р Р. Шпорлюк...

(Закінчення зі стор. 1)

помітний навіть в республіканському уряді і у Верховній Раді. Комуністична партія натомість поділена на прихильників і противників реформ, на самостійницько думаючих і противників всякої самостійности, на ворогів і прихильників Москви.

Д-р Р. Шпорлюк передбачував, що президент Дж. Буш піде по лінії горбачовської політики втримання за всяку ціну імперії і підписання нового союзного договору. Але виступ Президента на форумі парляменту України є щось вище, як виступом перед реґіональними урядами чи радами, перед якими він зрештою не виступає, відвідуючи Францію, Еспанію, Німеччину. І щоб Буш не сказав у Києві, його поїздка до цього міста, столиці республіки, підтримає рухи відокремлення в цілому Совєтському Союзі, — твердить український вчений.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Чому Донбас...

(Закінчення зі стор. 2)

Рябова, без його бо згоди чи дозволу не могло нічого статися, чи відбуватися".

На фоні такого задушливого затиску неможливого політичного клімату, де „всюди чигали гепеушники на 'ворогів народу", шкідників, диверсантів, запроданців, іноземних аґентів, націоналістів" і де „серед населення мова тільки про чергові наклепи, чи кого було заарештовано минулої ночі" — в цій занапащеній нелюдською гончою клікою окупантів країні, розвивається повістевий сюжет невибагливої в совдепії сірої злободенної дійсности. Це, в головному, особисті відносини провідного в повісті персонажу, Миколи Солода, з позитивними представниками місцевої інтеліґенції — організаторкою клюбу Ольгою Павлівною Доценко, її донькою Вірою, рослинознавцем Федором Цимбалою, барокковим старостою, Пилипом Квашою тощо. Неґативних персонажів більше в повісті, включно з вірнопідданим партії, головним інженером шахти, Юліяном Доценком, що не вагається донести до влади на власного сина — критика партійного апарату.

Гайдарівський вже й до своєї посмертної повісти „Спокута" вирізняється мовним і стилістичним багатством у своїх творах — „Ще одно кохання", 1946, „Заячий пастух", 1962, „А світ такий гарний", 1962, „Циркачка", 1986. У „Спокуті" він либонь досягнув вершка своєї літературної майстерности. Вона наглядно проявляється у стрункій композиції загальної побудови повісти, в розповідному хисті письменника, в його добірному мовостилі (священодіяння, обнадійливе слово, напахчене повітря, годиться її підвеселити, ледь благословлять на світ, ітд.), як і в доброму знанні народного побуту (одне рослинне багатство таке розмаїте авторовим назовництвом — весняний горицвіт, палаючі вогнем воронці, чорні котики рогозу, кусюче насіння, рай-дерево, самосил, дзвіночки сну широколистого, ітд.). Повість багата своїм психологічним підґрунтям (зразкові нариси різних характерів), пишається літературною мовою персонажів і рясніє гарними описами природи, наприклад: „Осінь почувалася на землі повноправним господарем і поводилася так, як їй підказувала примха. Низько сунулися в небі тяжкі хмари, мов дим з далеких, заобрійних пожеж... Помітно покоротшали дні, ночі потемнішали і похолоднішали. Погода покищо стояла суха. І коли зі степу на селище налітав розбишакуватий вітер, то гнав він вулицями валки пожовклого кураю, подібного до переляканих овець"....

Як мотто до своєї повісти „Спокута", привів Гайдаровський характеристичне речення: „Ми не змогли скористатися з обставин і тому наш народ тепер спокутує". Оці віщі слова нашого визначного письменника стають його черговим пророчим визнанням щодо питання незалежности України й інтеґральности земель батьківщини, включно з багатющим промислово ж важливим стратегічно Донбасом. Донбас, опинившись якраз у стадії прозябання з омертвіння нанесеного ворогом, стоїть перед великою історичною нагодою відреставрувати свою рідну ідентичність, дозріваючи до дій рішучих провідників національного відродження. І коли наші прадідні землі Донецького басейну звільняться остаточно з політичного, мовного й духовного маразму насадженого Москвою, то в тому буде теж частка заслуги освідомленого твору Гайдарівського, „Спокута", що документує послідовно, як вільних нащадків славного козацького роду закріпачували поступово темні сили останньої колоніяльної імперії, поки не виродили їх і обернули у слухняних рабів „отечества чужого".

Вдова письменника, вірного сина України, Софія Гайдарівська віддала Донбасові й українській літературі безцінну послугу, видаючи власними, довгі роки ощаджуваними засобами цю знаменну книжку-меморіял. Її можна придбати, звертаючись на таку адресу: S. Hajdariwska, 4925 N. Marvine St., Philadephia, Pa. 19141.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Міжнародно-правові аспекти участи України в Олімпійських Ігрищах

Чи може Україна бути членом Міжнародного Олімпійського Комітету? Безумовно.

У міжнародному праві є загальновизнане положення: питання міжнародноправного статусу держав-членів федерації — внутрішня справа федерації, і вирішується в її конституційному праві. Інакше кажучи, якщо конституційне право федерації передбачає право її держав-членів на участь у міжнародному спілкуванні, то такі держави є суб'єктами міжнародного права в обсязі, визначеному їхніми конституціями та конституцією федерації.

Згідно зі ст. 68 і 74 своєї конституції, Українська ССР є суверенною державою, яка має право вступати у відносини з іноземними державами, укладати з ними договори, обмінюватися дипломатичними і консульськими представництвами, брати участь в міжнародних організаціях. Цей статус знаходиться у повній відповідності зі ст. ст. 76 і 80 конституції СССР. Деклярація про державний суверенітет України, підтверджуючи конституційно закріплений міжнародний статус республіки, спеціяльно говорить про її безпосередню участь у діяльності міжнародних організацій в обсязі, необхідному для ефективного забезпечення національних інтересів республіки у спортовій сфері.

У правилах 7 і 8 Олімпійської хартії ідеться саме про те, хто має право брати участь в Олімпійських іграх:

„В Олімпійських іграх можуть брати участь лише особи, які мають громадянство (підданство) якої-небудь країни, мають право виступати під її прапором і брати участь в Олімпійських іграх, окрім випадків, передбачених в офіційному поясненні до правила 8.

Офіційне пояснення до правила 8.

6. Якщо... новий НОК отримав визнання МОК, тоді учасник може продовжувати виступати під прапором країни, до якої він належить або належав. Одначе при бажанні він може виступати під прапором своєї країни і бути заявленим на Ігри своїм новим НОК, за наявністю такого. Цей вибір може бути зроблений лише один раз і становить вийняток до п. 1. У відповідності до Конституції Української ССР статті 31: „Відповідно до встановленого в СССР єдиного союзного громадянства кожний громадянин Української СССР є громадянином СССР". Ця стаття не суперечить Конституції СССР статті 33: „В СССР встановлено єдине союзне громадянство. Кожний громадянин союзної республіки є громадянином СССР. Декларація про державний суверенітет України доповнює Конституцію Української ССР і Конституції СССР. В Розділі IV громадянство Української ССР ідеться: „Українська РСР має своє громадянство і ґарантує кожному громадянинові право на збереження громадянства СССР".

Правило 8 Олімпійської хартії проголошує:

„Поняття 'країна' у цих правилах означає будь-яку країну, державу, територію або частину території, яку МОК на власний розсуд вважає зоною визнаного ним НОК (див. правило 24).

Правило 24. Національні олімпійські комітети.

З метою сприяння олімпійському рухові в різних країнах, МОК визнає як НОК з визначеними назвами комітети, які створені на основі нищенаведених принципів, і відповідають правилам і офіційним поясненням МОК, і по можливості мають статус юридичної особи (див. офіційне пояснення до правила 24).

Офіційне пояснення до правила 24.

1. Для отримання визнання МОК, НОК повинен подати на його затвердження свій статут і правила у двох примірниках на французькій або англійській мові, а також усі наступні зміни в них. НОК повинен звернутися до міжнародних спортових федерацій (МСФ), членами яких є національні федерації (НФ), які входять до його складу, з проханням подати в МОК атестацію, яка запевняє, що дані НФ є повноважними членами цих МСФ.

Кожний НОК, правила і положення якого були схвалені МОК, повинен подати їх засвідчений примірник у розпорядження МОК разом із проханням про визнання, підписані його президентом і генеральним секретарем також із примірником переліку членів його виконкому. Компетентний орган МОК потім виносить рішення про визнання НОК.

Правило 9 Олімпійської хартії наголошує: „Олімпійські ігри є змаганнями між окремими особами і командами, а не між країнами". Дію цього правдивого правила спостерігаємо у представництві країн на Олімпійських іграх, котрі не є політично самостійними: Антільські о-ви (Голляндія) — в МОК з 1931 р.; Бермудські о-ви (Великобританія) — в МОК з 1936 р.; Вірджінські о-ви (Великобританія) в МОК з 1982 р.; Вірджінські о-ви (ЗСА) — в МОК з 1967 р.; Гонконґ (Великобританія) — в МОК з 1951 р.; Тайван (Китай) — в МОК з 1960 р.; Кайман о-ви (Великобританія) — в МОК з 1976 р.; Кука о-ви (Нова Зеляндія) в МОК з 1986 р.; Ґуам о. (ЗСА) — в МОК з 1986 р.; Самоа (ЗСА) — в МОК з 1987 р.; Пуерто Ріко (ЗСА) — в МОК з 1958 р.

Валерій Шутий,

президент Українського Національного Олімпійського Комітету, Київ